

## **BOLALAR KIYIMI MATERIALIGA QO'YILADIGAN SANITARIYA VA GIGIYENIK TALABLAR**

**Abdullayev Ahror**

*Buxoro Davlat Tibbiyot institute*

*2-son Gigiyena kafedrasi*

**Annotatsiya:** Bolalar kiyimi nafaqat bolalarning estetik qiyofasini shakllantirish, balki ularning salomatligini saqlash va qulayligini ta'minlashda muhim ahamiyatga ega. Bolalar terisi yetarlicha nozik bo'lib, tashqi muhitga nisbatan yuqori sezuvchanlikka ega. Shu sababli, bolalar kiyimlariga qo'yiladigan gigiyenik talablarni qattiq nazorat qilish zarur.

**Kalit so'zlar:** Bolalar kiyimi, gigiyena, tabiiy materiallar, xavfsizlik, ergonomika, parvarishlash, salomatlik, havo almashinuvi, kiyim standartlari.

### **1. Materialning gigiyenik xususiyatlari**

Bolalar kiyimlari uchun ishlatiladigan materiallar:

- Tabiiy tolali bo'lishi: Paxta, zig'ir, jun va ipak kabi tabiiy tolalardan tayyorlangan matolar havo o'tkazuvchanligi va terini tirnash xususiyatiga ega emasligi bilan ajralib turadi.
- Kimyoviy ishlov berilmagan: Material tarkibida zararli bo'lishi mumkin bo'lgan bo'yoqlar, formaldegid yoki boshqa kimyoviy moddalarning mavjud emasligi muhimdir.
- Gigroskopik xususiyat: Kiyim namlikni yaxshi singdirib, bolalar terisini quruq saqlashga yordam berishi kerak.

### **2. Ergonomik talablarga moslik**

Kiyim bolalarning harakatlanish erkinligini cheklamasligi, qulay bo'lishi va tanaga mos kelishi lozim. Bu:

- Kiyimning o'lchami: Juda tor yoki juda keng bo'lmasligi kerak.
- Tikuv va bezaklar: Tikuv joylari yumshoq bo'lib, bolalar terisini tirnash xususiyatidan holi bo'lishi kerak.

### **3. Havo almashinuvi va issiqlikni saqlash**

Kiyim:

- Teringa havo yetkazishi: Yozgi kiyimlar havo o'tkazuvchan bo'lib, issiq havoda tana haroratini me'yorida saqlashga yordam berishi lozim.
- Qishki kiyimlar: Sovuqda issiqlikni yaxshi ushlab turadigan, lekin terlashga sabab bo'lmaydigan xususiyatga ega bo'lishi zarur.

### **4. Gigiyenik xavfsizlik me'yorlariga rioya qilish**

Bolalar kiyimlarini tayyorlashda xalqaro va milliy gigiyenik standartlarga rioya qilish lozim. Bu talablarga:

- Bolalar yoshiga mos dizayn: Bo'g'ilish xavfini oldini olish uchun kichik tugmalar yoki bo'g'inlar bolalar kiyimida kamroq ishlatiladi.
- Aksessuarlar xavfsizligi: Kiyimga tikilgan aksessuarlar bolalar tomonidan osongina yutib yuborilmasligi kerak.

#### 5. Yuvish va parvarishlash qulayligi

Bolalar kiyimlari tez-tez ifloslanib turadi, shu bois:

- Yuvish uchun qulay bo'lishi: Materiallar yuvishga chidamli va o'z xususiyatlarini yo'qotmaydigan bo'lishi kerak.
- Dezinfeksiya qilish imkoniyati: Kiyimlar yuqori haroratda yuvilishi va sterilizatsiya qilinishi muhimdir.

#### 6. Shaxsiy gigiyena va madaniyat

Bolalarni yoshligidan kiyim-kechak gigiyenasi madaniyatiga o'rgatish muhim. Ularga kiyimni toza saqlash va vaqtida almashtirish odatini singdirish salomatlikka ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

#### 7. Kiyimni qayta ishlash va ekologik barqarorlik

Bolalar kiyimlarini ishlab chiqarishda ekologik jihatlar ham muhim ahamiyat kasb etadi. Kiyim materiallari qayta ishlanadigan va ekologik zarar yetkazmaydigan bo'lishi kerak. Shu bilan birga:\n

- **Qayta ishlashga yaroqli materiallar:** Kiyimlarni ishlab chiqarishda ekologik xavfsiz va qayta ishlanadigan tolalardan foydalanish lozim.\n
- **Qoldiqlarni minimallashtirish:** Ishlab chiqarish jarayonida chiqindilarni kamaytirish orqali ekologik muvozanatni saqlash mumkin.\n
- **Foydalanish muddati tugagan kiyimlar:** Eskirgan kiyimlarni boshqalarga ulashish yoki xayriya tashkilotlariga topshirish orqali ularning foydalanish doirasini kengaytirish zarur.\n

#### 8. Kiyim ishlab chiqaruvchilarning mas'uliyati

Ishlab chiqaruvchilar bolalar kiyimlariga nisbatan yuqori gigiyenik va ekologik talablarga javob beradigan usullarni qo'llashlari lozim. Ular:\n

- **Zamonaviy texnologiyalarni joriy qilish:** Gigiyenik jihatdan xavfsiz va sifatli mahsulotlar yaratishga yordam beradi.\n
- **Mahsulot sinovlari:** Ishlab chiqarilgan kiyimlar gigiyenik talablar va xavfsizlik me'yorlariga muvofiqligi bo'yicha tekshirilishi kerak.\n
- **Mahsulot sertifikatlash:** Faqat tasdiqlangan va belgilangan standartlarga javob beruvchi kiyimlar savdoga chiqarilishi kerak.\n

#### 9. Ota-onalar uchun tavsiyalar

Ota-onalar bolalar kiyimini tanlashda quyidagilarga e'tibor berishlari kerak:\n

- **Kiyimning yorliqlarini o'qish:** Tarkibi va parvarishlash bo'yicha ko'rsatmalarni diqqat bilan o'rganish muhimdir.\n
- **Foydalanuvchi fikrlariga tayanish:** Mahsulot sifatini baholash uchun boshqa foydalanuvchilarning fikrlari bilan tanishib chiqish foydali bo'lishi mumkin.\n
- **Sezuvchan teriga mos kiyim tanlash:** Agar bola allergiyaga moyil bo'lsa, maxsus gippoallergen matolardan foydalanilgan kiyimlarni tanlash kerak

Xulosa Bolalar kiyimlariga qo'yiladigan gigiyenik talablar bolalarning umumiy sog'lig'i va qulay hayot tarzini ta'minlashga xizmat qiladi. Shu sababli, ota-onalar va kiyim ishlab chiqaruvchilar ushbu talablarga qat'iy rioya qilishlari zarur.

### **Foydalanilgan adabiyotlar**

1. Jumaeva.A.A., Nurov.A.S. [HYGIENIC PRINCIPLES OF FEEDING CHILDREN AND ADOLESCENTS](#) // Central Asian Academic Journal of Scientific Research, (2022).-P. 258-263.
2. Nurov.A.S. [STRATEGIES AND APPROACHES TO REACH OUT-OF-SCHOOL CHILDREN AND ADOLESCENTS](#) // EUROPEAN JOURNAL OF MODERN MEDICINE AND PRACTICE(2023/3/30).-P. 56-58
3. Nurov.A.S. [Key Considerations for Assessing School Food Environments](#)// AMALIY VA TIBBIYOT FANLARI ILMIY JURNALI, (2023/3/30).-P. 85-87
4. Nurov.A.S. [Disruption of Natural Systems Affects Health](#) // AMALIY VA TIBBIYOT FANLARI ILMIY JURNALI, (2022/11/15).-P. 258-260
5. Nurov.A.S. [The Importance of Ecology for Children's Health and Well-Being](#) // AMALIY VA TIBBIYOT FANLARI ILMIY JURNALI, (2022/11/15).-P. 238-240
6. Nurov.A.S. [CHANGES IN TASTE AND FOOD INTAKE DURING THE MENSTRUAL CYCLE](#) // Science and innovation, (2022).-P. 251-253
7. Nurov.A.S. Causes of Rational Eating Disorders in Children and Adolescents // AMERICAN Journal of Pediatric Medicine and Health Sciences. AMERICAN Journal of Pediatric Medicine and Health Sciences, (2023).-P.236-239
8. Nurov.A.S. Current Problems in Providing the Population with Clean Drinking Water // AMERICAN Journal of Pediatric Medicine and Health Sciences. AMERICAN Journal of Pediatric Medicine and Health Sciences, (2023).-P.240-242
9. Nurov.A.S. The Role of Water in the Spread of Infectious and Non-Infectious Diseases // AMERICAN Journal of Pediatric Medicine and Health Sciences. AMERICAN Journal of Pediatric Medicine and Health Sciences, (2023).-P.243-245
10. Nurov.A.S. Existing Problems in Providing the Population With Drinking Water Through Underground Water Sources // AMALIY VA TIBBIYOT FANLARI ILMIY JURNALI, (2023).-P.77-79
11. Nurov.A.S. Cleaning of Open Water Bodies From Waste Water From Production Enterprises // AMALIY VA TIBBIYOT FANLARI ILMIY JURNALI, (2023).-P.80-82
12. Nurov.A.S. Sanitary Protection of Water Bodies and The Process of Natural Cleaning in Water Bodies// AMALIY VA TIBBIYOT FANLARI ILMIY JURNALI, (2023).-P.83-85